

86. Каталог видань кириличного друку в установах Волині (1600 – 1825) / Упоряд. С. Н.Крейнін, О. Д.Огнева. – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 132 с.
87. Біблія у світовій книжковій спадщині: каталог виставки / упоряд. О.Огнева і О.Златогорський. – Луцьк: Волинс. обл. друк., 2004. – 64 с.
88. Стародруки Речі Посполитої XV – XVIII ст.ст. у зібраннях Музею книги та друкарства м. Острога і Волинського краєзнавчого музею: каталог / Упоряд. О. Позіховський, С. Позіховська. – Луцьк: [Б. в.], 2005. – 104 с.; іл. – (Бібліотека “Воляннз Волині”, т. 38.).
89. Стародруки Речі Посполитої XVII – XVIII ст.ст. у волинських книгозбірнях: каталог / упоряд. О. Позіховський, С. Позіховська. – Луцьк: [Б. в.], 2006. – 104 с; іл. – (Бібліотека “Воляннз Волині”, т. 53.).

In a publication is analysed bibliography of historical study of a particular region of the Volynia area. It engulfs the problems of necessity of creation and use of historical bibliography, as scientific discipline, which has an important value in an accumulation and maintainance of regional information from history, culture, economy and nature of edge. The presence of bibliographic editions testifies to the state of development of theme.

Keywords: Bibliography, history, study of a particular region, Volynia, Polissya, pointer, catalogue.

УДК 908 (477.83/.86)+01] “19”

*В.О.Савчук,
м. Кам'янець-Подільський*

Українське краєзнавство Галичини і бібліографія у 20–30-х рр. ХХ ст.

У статті автор розкриває найважливіші здобутки українського краєзнавства та історіографії Галичини у 20-30-х роках, акцентується, що вони стали складовою досягнень європейської історії.

Ключові слова: краєзнавство, бібліографія, періодика, видавнича діяльність, наукові товариства, персоналії.

В сучасних умовах українського державотворення надзвичайно важливою є проблема здійснення політики, спрямованої на національно-культурне відродження. У цьому сенсі зростає необхідність

вивчення історичного розвитку всіх аспектів національно-культурного життя в українських землях, в тому числі і Галичини, де у 20-30-х рр. ХХ ст. в досить несприятливих умовах розвивалася національна освіта, культура, наука українства. Велике значення у цьому відіграло краєзнавство, яке своїми формами і методами будило національну свідомість українців. Процес його розвитку яскраво відбиває становлення та розвиток краєзнавчої бібліографії, саме вона акумулювала інформацію про напрями, форми історико-краєзнавчих досліджень, роль періодичних видань у цьому, окремих персоналій.

Варто зазначити, що проблема розвитку історичного краєзнавства у міжвоєнний період була предметом зацікавленості дослідників. Фрагментарні сюжети з цієї проблеми з'являлися на сторінках журналу "Україна", редагованого М.С. Грушевським та журналі "Західна Україна", що видавався у середині 20-х – в першій половині 30-х рр. в Радянській Україні. Дещо ширше і системніше про розвиток українського краєзнавства Галичини подавала галицька періодична преса, зокрема газети "Діло", "Зоря", "Зоря Галицька" та ін. У розробку теоретичних засад краєзнавства та бібліографії великий внесок зробило у цей період наукове товариство імені Шевченка та окремі українські національно-культурні діячі: Ф.П. Максименко¹, В.Ю. Січинський², М.І. Ясінський³, Є.Ю. Пененський⁴, І. Крип'якевич⁵, Ю. Никифорок⁶ та ін.

Хоча радянська історіографія і торкалася проблем розвитку краєзнавства і бібліографії Галичини, однак це носило вибірковий характер. Серед праць цього періоду варто виділити доробок І.І. Корнейчика⁷, В.Г. Сарбея⁸, С.В. Сороковської⁹. В цих та інших наукових працях розкривається нерозривний зв'язок краєзнавства з краєзнавчою бібліографією. Наголошується на особливості розвитку, зокрема бібліографії у зв'язку із входженням українських земель до складу різних держав: Польща, Угорщина, Чеська Республіка.

Досить детально до проблематики розвитку історичного краєзнавства і в зв'язку з ним розвитку краєзнавчої бібліографії повернулися учені у добу незалежності України. Серед наукових праць цього періоду варто виділити розвідки А.М. Козицького¹⁰, М.Мартинюк¹¹, Л.А. Пинда, яка дослідила українські сільськогосподарські видання Східної Галичини 1920-1930-х рр. у яких міститься багато свідчень з розвитку краєзнавства¹². Сучасні дослідники досить багато приділяють бібліографічним вивченням. Зокрема, М.А. Вальо дослідила бібліографічну діяльність мандрівника і вченого з Австрії Бальтазара Гакета¹³. У дослідженнях відводиться місце і вивченню

різноманітних українських видань. Зокрема, С.Л. Зворський вивчив видання “Просвіт” Галичини за 1868-1939 рр.¹⁴, а Т.І. Ківшар “Українську книгу”¹⁵. Чимало праць присвячується окремим подвижникам української національної культури. Так Н.Ф.Королевич у своїх працях торкається діяльності українських бібліографів ХХ ст.¹⁶.

З цього комплексу праць окремо варто виділити дисертаційне дослідження А.Л. Блажкевича, що виконане в Київському національному університеті культури і мистецтв у 2003 році. В ньому автор досить аргументовано на основі різних джерел розкриває становлення та розвиток краєзнавчої бібліографії Галичини у ХІХ ст. – 30-х рр. ХХ ст. Він аналізує бібліографічну інформацію з краєзнавства видань товариства “Просвіта”, наукового товариства ім. Шевченка у Львові, характеризує бібліографію тогочасної української періодичної преси. Однак, взятий великий історичний період для дослідження не дозволив автору виокремити розвиток краєзнавства і краєзнавчої бібліографії у 20-30-х рр., виявити його особливості¹⁷.

Не обійшли увагою цього регіону і дослідники з української діаспори. Серед цих праць виділимо лише доробок українського науковця з Канади Є. Місило, який у 1991 р. у м. Едмонтоні публікує працю “Бібліографія української преси в Польщі (1918-1939) і Західньо-Українській народній Республіці (1918-1919)”. Він періодичну пресу за досліджуваний період поділяє на п’ять частин: газети і журнали українською мовою; газети і журнали польською та іншими мовами; неперіодичні серійні видання; календарі; звіти українських організацій та установ. Така структура дозволяє побачити глибинність розвитку як краєзнавства, так і краєзнавчої бібліографії¹⁸.

Як бачимо, розвитку краєзнавства та краєзнавчої бібліографії Галичини у 20-30 рр. українська історіографія приділяла увагу у різні періоди новітньої історії України. Однак, найбільше цієї проблеми торкнулися як українські, так і зарубіжні дослідники у добу незалежності України. У цілому вони досліджували магістральні проблеми генези краєзнавства як одного із чинників національно-культурного розвитку. При цьому процес розвитку краєзнавства та краєзнавчої бібліографії здебільшого не пов’язувався в одне ціле, саме на цю обставину автор звертає увагу у пропонованій публікації.

Найперше зазначимо, що українське краєзнавче життя Галичини у міжвоєнний період було надзвичайно різноплановим, мало як аматорські, так і наукові форми організації досліджень. Їх розвиток був зумовлений протистоянням української інтелігенції спершу

обмеженню національного культурного розвитку, а згодом агресивній колонізації. У цьому процесі краєзнавство з його звертаннями до історії, самобутньої народної культури, мови, вікових традицій мало претензії на особливе місце у національно-культурних процесах. Воно було одним із важливих факторів національної ідентифікації.

Безумовно, в системі краєзнавчого вивчення Галичини найбільш давні корені мало товариство “Просвіта”, котре розпочало свою діяльність у цьому регіоні вже у 1868 році. На початок 20-х рр. ХХ ст. воно мало триступеневу структуру: головну управу з канцелярією, бухгалтерією, адміністративно-господарським відділом, бібліотекою, книгарнею, палітурнею; повітові відділи (філії); читальні. Найбільшим осередком просвіти в Галичині був осередок у Львові, який мав численну мережу своїх філій. Після бурхливих подій Першої світової війни, Західно-Української народної Республіки, коли діяльність просвіт була призупинена, відновлюється діяльність “Просвіти” у 1921 році, про що засвідчує перший рекламний каталог видань¹⁹.

На 1936 рік “Просвіта” мала у своїй структурі 83 філії, 3210 читалень, 1207 домівок, 3209 бібліотек, у фондах яких налічувалось близько 700 тисяч книжок²⁰.

Про інтенсивність діяльності просвіти засвідчує кількість видань, які вона здійснює. У 1925 р. “Просвіта” друкує перший каталог власних видань. На 1923 рік тираж видань складав 74560 примірників, в 1934 – 175 тисяч. За 1934-35 рр. виходить 36 назв книг. Наприклад, журнал “Життя і знання” у 1930-31 рр. публікує цикл краєзнавчих статей І.П. Крип’якевича, які в узагальненому виді у 1932 році видаються окремою книгою під назвою “Історичні походи по Львову”. Досить популярною була серія “Народне музичне видавництво”, у якій публікувалися тексти і ноти народних пісень, зібраних під час краєзнавчих експедицій. Всього у цій серії вийшла 61 назва публікацій.

У зв’язку зі зміною векторів внутрішньої політики, спрямованої на обмеження національно-культурного життя жителів Галичини, Волині, Лемківщини, інтенсивність діяльності просвіт зменшується. Про це, зокрема, засвідчує кількість видань, здійснених у 1936-39 рр. Тираж їх у 1936 році, наприклад, з 20 тисяч зводиться до 5-6 тисяч примірників. Обсяг щомісячних книжок з 4 до 3 друкованих аркушів, частина з яких виходить у вигляді спарених номерів. За 1936-39 рр. “Просвіта” видає 42 книжки, 40 хороших та музичних видань, 3 календарі та 2 журнали. Діяльність її поширюється на 85 % західноукраїнських земель²¹. У зв’язку з приходом радянської влади у 1939 р. діяльність “Просвіти” призупиняється.

Наступним осередком науково-краєзнавчого та бібліографічного життя Галичини стало наукове товариство ім. Шевченка у Львові, перші установчі збори якого відбулися 4 червня 1874 року. На початок 20-х рр. це товариство стало серцевиною науково-краєзнавчого життя, національно-культурного розвитку цілому. Науково-краєзнавчим життям найбільше опікувалася історико-філософська секція товариства, науковці якої публікували свої праці у “Записках НТШ”. У досліджуваній період на їх сторінках публікувалися такі визначні дослідники, як А. Андрухович, І. Крип’якевич, К. Студинський, В. Щурат, М. Кордуба.

Першим комплексним краєзнавчим проектом, що виконувався у 1920-23-х рр. стала підготовка до видання історико-географічного словника Галичини і Буковини. Автором і промотором його виступив відомий на той час учений Мирон Кордуба. В історичному журналі “Стара Україна” він публікує свої перші розвідки “Земля свідком минулого”. Нині матеріали, зібрані різними авторами, підготовлені карти сіл і міст Галичини та Буковини з поясненнями, рукописи зберігаються у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка НАН України. Вони нараховують більше трьох тисяч аркушів²².

Наступним великим науково-краєзнавчим проектом стала підготовка альбому-словника з біографічними покажчиками авторів видань НТШ. Для його реалізації головний відділ Товариства створив спеціальну редакційну колегію, яка оголосила збір документів, ілюстрацій, фото для альбому, був складений план підготовки нарисів із життєписом окремих діячів НТШ. Однак, через брак коштів реалізація цього проекту була призупинена. Вдруге до його видання Товариство повертається у 1929 році. Головний відділ через часописи звертається до широкого загалу з проханням долучитися до збору матеріалів в “Альбом українських діячів”, і лише за один рік було отримано понад 600 фотографій.

Про історико-краєзнавче зацікавлення членів НТШ засвідчують засідання комісії Товариства. Тільки у 30-х рр., наприклад, І.П. Крип’якевич виступав із доповідями про “Княжий Самбір”, “Карта Галичини за Ростиславовичів”, “Історичний огляд меж Галичини і Холмщини”. З історії міста Белза і Белзької землі доповіді робив Т. Коструба. Зокрема ним був підготовлений матеріал з краєзнавства міст і сіл Галичини “Короткий нарис історії Білобожниці”. Цим же автором були підготовлені довідки, зроблені підбірки матеріалів для статей про місто Чортків, Чортківський і Заліщинський повіти, до історії пізнання осель Галичини. У 1938 році цей дослідник на засіданнях секції зробив 13 доповідей, присвячених підготовці іншого

оригінального проекту “Альбому старовини княжих часів”. Особовий фонд цього дослідника у Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаніка нараховує близько 800 аркушів²³.

Про широкую гаму науково-краєзнавчих вивчень та бібліографій засвідчують статті В. Гнатюка “Наукове товариство ім. Шевченка” з нагоди 50-річчя (1923); К. Студинського “Наукове товариство ім. Шевченка у Львові (1873-1928)” з нагоди 55-річчя (1928), монографії “Огнище української науки: наукове товариство ім. Шевченка у Львові” за авторства В.В. Дорошенка (1951), “Коротка історія Наукового товариства ім. Шевченка” В. Лева до 100-річчя заснування, “Незнищимо Товариство: до 110-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка” Я. Падахи.

Знову ж таки, з приходом радянської влади у 1939 році Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові припинило свою діяльність. Разом з тим його діяльність у 20-30-х рр. мала надзвичайно велике значення у незаполітизованому дослідженні найактуальніших проблем вітчизняної історії, тих проблем, яких через цензурні обмеження не могли торкатися історики Радянської України. Однак, і в умовах політики обмежень другої половини 30-х років, яку здійснювала Польська держава НТШ у Львові також не вдалося завершити багато із запланованого в дослідженні важливих сторінок національної історії, розвитку краєзнавства.

Поряд з НТШ у Львові, “Просвітами” у 20-30-х рр. в Галичині розвитком краєзнавчих досліджень на їх основі розвитком бібліографії займалися інші українські громадські організації, наприклад, “Рідна школа”, “Союз українок”, “Пласт”, “Плай”, “Січ”, “Чорногора”. Так, з осені 1921 року виникає “Гурток любителів Львова”, головою якого став відомий історик-дослідник І.П. Крип'якевич. Воно ставило за мету поширювати вивчення історії, пам'яток старовини, ростити культуру живого слова. Гурток став ініціатором проведення екскурсій по місту та його околицях, він проіснував два роки і був розігнаний польською поліцією у 1923 році.

Напрацювання цього гуртка стали в нагоді при створенні більш потужної організації – краєзнавчо-туристичного товариства “Плай”. Метою його діяльності – дослідження рідного краю, поширення зібраних відомостей, накопичення й опрацювання наявного наукового, туристичного матеріалу. Члени товариства приступили насамперед до розробки туристичних маршрутів. Вони продовжили мандрувати околицями Львова та регіону. Звужувала діяльність цього товариства відсутність друкованого органу через брак коштів.

У 1922 році відновлює свою діяльність туристичне товариство “Чорногора”. Воно стає ініціатором проведення низки конференцій,

туристичних походів, створює мережу бібліотек із літературою туристично-краєзнавчої тематики. Публікує карти, схеми, описи туристичних маршрутів. У співпраці із товариством “Плай” буде туристичні домівки, займається маркуванням туристичних маршрутів тощо.

На початку 1925 року започатковується додаток до газети “Діло” “Туристика і краєзнавство”. Першим редактор цього часопису став І.П. Крип’якевич. З цього часу на його сторінках публікуються матеріали, присвячені окремим місцевостям Галичини, нариси з історії туризму і краєзнавства, подавалася хроніка краєзнавчого життя. У липні 1931 року в газеті “Новий час” з’являється рубрика “З мандрівок по рідному краю”. У 1937 році туристично-краєзнавче товариство “Плай” починає видання власного часопису “Наша Батьківщина”. Редактором його стає відомий історик, ініціатор багатьох краєзнавчих проектів В. Щурак. З 1937-1939 рр. цей часопис стає важливим органом з організації історико-краєзнавчих досліджень популяризації історії та власної культури. У часописі з’являються і статті, де друкуються методичні поради, матеріали з проблем теорії і практики туристично-краєзнавчого руху.

У цьому контексті варто зазначити, що важливим проектом, який здійснило товариство “Плай”, є видання історико-краєзнавчої бібліотеки “Наш рідний край”, якої вийшло п’ять випусків. Товариство багато робить для розвитку туризму. З його ініціативи друкуються перші путівники по краю, такі як: “Історичні проходи по Львові” І.П. Крип’якевича, “Долиною Опору і Стрия” Є. Пеленського, численні бібліографічні покажчики краєзнавчої літератури, методичні розробки з організації краєзнавства та ін.

В системі Галицького краєзнавства важливе місце належало і музеям. Поряд з виробленням організаційних засад краєзнавчого руху, діяльністю “Просвіт”, НТШ у Львові розбудова музейної мережі також мала свої особливості та труднощі. Здебільшого їх організація та діяльність не вписувалася в засади політики, яку вела Польська держава щодо українства, попри це в Галичині станом на 1939 рік діяло 47 публічних музеїв. У 1935 році з’явилася громадська організація “Комітет українських обласних публічних музеїв” (КУОМ), куди ввійшли всі музейні товариства Галичини.

Поряд з розвитком краєзнавства розвивалася краєзнавча бібліографія. Вона як лакмусовий папір відбивала всі його грані, формуючи сукупний образ історико-регіональних досліджень Галичини. Вдочас краєзнавча бібліографія виступала важливим елементом наукових підвалин цієї роботи. Вона показувала найактуальніші проблеми, на яких фокусувалися наукові до-

слідження краю, розкривала комплекс невирішених питань, показувала доробок окремих науковців-краєзнавців та краєзнавчих шкіл. Безумовно, це активізувало розвиток краєзнавства, що підтверджують бібліографічні розвідки.

Серед таких найбільш помітною працею цього періоду, яка робила ґрунтовний зріз стану історичної думки в Україні, був “Огляд української історіографії”, підготовлена відомим істориком еміграції Д.І. Дорошенком. Праця була калькою курсу лекцій, який він прочитав для студентів філософського факультету українського вільного університету у Празі. Світ вона побачила у 1923 р. Найголовніше у ній, як зазначає В. Масненко, є “відтворення цілісної та послідовної картини розвитку української історіографії як органічного природного процесу, внутрішньо пов’язаного національним усвідомленням як усієї української спільноти, так і представників її історичного цеху”²⁴.

Надзвичайно важливий внесок зробив у розвиток бібліографії Галичини знаний бібліограф І.Т. Калинович. Його праці початку 20-х рр., а саме: “Бібліографія Прикарпатської України за 1727-1923 рр.”, що мала понад 600 аркушів, “Бібліографія XIX ст. за період від 1804 по 1900 рік”, що несла відомості про літературу Галицького краю, розміщену на 1157 бібліографічних картках, свідчили про широку ерудицію автора, а також про розмах пошуків науковців з дослідження Галичини, Буковини та Угорської Росії.

Широко відомою працею І.Т. Калиновича стала “Всеукраїнська бібліографія XX ст.”, тематичні рубрики були об’єднані назвою “Історія земель України”. Тут містилися матеріали з персоналій класиків літератури, рецензії, відгуки в газетах і журналах тощо. Збагачувало цю працю те, що вона зверталася до матеріалів словників, покажчиків, зокрема покажчиків українських видавництв і книгарень, громадсько-політичних господарських організацій, товариств. Надзвичайно цінним у ній стало й те, що тут проаналізовано і що писали про Україну іноземні автори.

Доповнює палітру бібліографічного процесу такі праці І.Т. Калиновича, як: “Покажчик української культури за 1924-1925 рр.”, “Всесвітній історичний і всеукраїнський історичний календар за 1925-1926 рр.”. Зокрема “Покажчик української культури за 1924-1925 рр.” подавав інформацію за такими розділами: 1. Українські наукові та освітньо-культурні інституції, куди входили наукові та освітні установи, бібліотеки, музеї, архіви; 2. Українська преса по всьому світі; 3. Українські видавництва і книгарні ²⁵.

Це видання містить передмову автора, у якій підкреслюється, що покажчик нараховує близько 50-ти українських наукових,

освітніх і культурних установ, 30 великих українських бібліотек, біля 60-ти українських музеїв, 11 архівів, до 400 одиниць української преси по всьому світу – з них 73 українських часописів-журналів, що виходили на українських землях під Польщею, до 200 – у Радянській Україні (в тому числі 116 – суто українських), 24 часописи – у Прикарпатській Україні, дві газети – в Буковині, 45 українських часописів-журналів – в Європі, 54 – в Америці і один – в Азії. Одночасно покажчик фіксує наявність 100 українських видавництв і 76 книгарень ²⁶.

Помітний слід в розробці історіографії залишив інший культурницький діяч І.С. Свенціцький. Ним уперше подано характеристику колекцій українського мистецтва у Львові. Цей автор у підготовлених покажчиках датує місце і час появи старослов'янських, староукраїнських та інших кириличних видань. Надзвичайно цінним є те, що він доповнює наявні бібліографічні свідчення з історії південно- і західноукраїнського друкарства. Його напрацювання дали змогу видрукувати “Огляд історії слов'янських письменств на протязі 1826-1938 рр.” та путівник з історії музею у Львові.

Важливим внеском в історіографії міст і сіл України і Білорусії вніс уродженець Станіславщини (нині Івано-Франківської області) С.Р. Лукань. Він досить ґрунтовно опрацював бібліографію публікацій з історії галицьких міст Добромила, Дрогобича, Жовкви, Тереховлі, Перемишля, підготував каталог книжок надрукованих у василіанівській друкарні у Жовкві. Крім цього, він зібрав значний масив матеріалів про життя і творчість Т.Г. Шевченка, І.Я. Франка, В. Гнатюка та ін. Ці та інші матеріали складені ним українською, польською, латинською, німецькою мовами.

Значну бібліографічну спадщину залишив дослідник і науковець Ф.П. Максименко. Першою його працею стала “Матеріали до краєзнавчої бібліографії України (1847-1923)”, що побачила світ у 1930 році про значення пошуку цього науковця у сфері української бібліографії засвідчує той факт, що вже у 1964 році узагальненням його здобутку стала праця “Збірка історичних відомостей про окремі населені пункти УРСР” у ній зареєстровано 1389 назв джерел різних регіонів України багатьма мовами світу.

Як бачимо, спираючись на накопичений досвід розвитку краєзнавства і краєзнавчої бібліографії у XIX – початку XX ст., біля витоків якого стояло ім'я видатного І.Я. Франка, українське краєзнавство і краєзнавча бібліографія в Галичині у 20-30-х роках характеризувались бурхливим розвитком. На протидію політичному тиску, примусовій колонізації український краєзнавчий рух виступив

важливим чинником національної ідентифікації. Попри владну політику, спрямовану на обмеження національно-культурного життя, українське краєзнавство та бібліографія нарощували свої зусилля, продукуючи актуальні наукові розвідки з проблем історії, культури, духовності, збереження вікових традицій тощо. Український історіографічний процес став невід'ємною складовою європейського цивілізаційного руху.

Примітки

1. Максименко Ф.П. Матеріали до краєзнавчої біографії України. 1847. – 1929. – К., 1930. – 128 с.
2. Січинський В.Ю. Вступ до українського краєзнавства. – Прага, 1937. – 128 с.
3. Ясінський М.І. Головні моменти з історії української бібліографії / М.І. Ясінський // Бібл. зб. – К., 1927. – Ч. 3. Бібліографія на Україні. – С. 8-34.
4. Пеленський Є.Ю. Українська краєзнавча бібліографія Галичини, Волині та Закарпаття (Українські книжки за 1900-1935 рр.) / Є.Ю. Пеленський // Книгознавчі записи. – Л., 1936. – 18 с.
5. Крип'якевич І. З історії Галицького краєзнавства. – Львів., 1932. – 18 с.
6. Никифорук Ю. Західна Україна: Матеріали до бібліографії / Ю. Никифорук // Харків, 1932. – 184 с.
7. Корнейчик І.І. Розвиток бібліографії на Україні. Лекції. Вип. 1-5. – Харків-Київ, 1961. Вип. 1. – 32 с.; Вип. 2. – 19 с.; Вип. 3. – 48 с.; Вип. 4- 16 с.; Вип. 5. – 40 с.
8. Сарбей В.Г. Шляхи української бібліографії / В.Г. Сарбей // Вітчизна. – 1973. – С. 206-210.
9. Сороковська С.В. Розвиток історичної бібліографії в УРСР / С.В. Сороковська // Укр. іст. журн. – 1968. – № 1. – С. 32-39.
10. Козицький А.М. Український краєзнавчий рух у Галичині (1918-1939): Дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Львів. держ. ун-т ім. І. Франка / А.М. Козицький. – Львів, 1996. – 244 с.
11. Мартинюк М. Українські періодичні видання Західної України, країн Центральної та Східної Європи (1914-1939 рр.): матеріали до бібліографії / М. Мартинюк. – Львів, 1998. – 298 с.
12. Пинда Л.А. Українські сільськогосподарські видання Східної Галичини як джерело бібліографічної інформації (20-30-ті роки ХХ ст.): Дис. ... канд. іст. наук: 07.00.08 / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського / Л.А. Пинда. – Київ, 1999. – 238 с.

13. Вальо М.А. Бальтазар Гакет: його подорожі по Західній Україні, внесок в науку і культуру / М.А. Вальо // Бальтазар Гакет і Україна: статті і матеріали. – Львів 1997. – С. 9-29.
14. Зворський С.Л. Від “Руської трійці” до “Просвіти”: (Боротьба галицької інтелігенції за розвиток української національної культури 1830-1860 рр.) / С.Л. Зворський // Зб. ст. аспр. Київ. держ. ін-ту культури. – Київ, 1994. – С. 40-54.
15. Ківшар Т.І. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923) / НАН України, Центр пам'яткознавства / Т.І. Ківшар. – К.: Логос, 1996. – 344 с.
16. Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ ст. / Н.Ф. Королевич. – К.: Кн. палата України, 1998. – 328 с.: іл.
17. Блажкевич А.Л. Краєзнавча бібліографія Галичини: становлення та розвиток (ХІХ ст. – 30-ті рр. ХХ ст.) Дис. ... канд. іст. наук. 07.00.08 / Київ. нац. ун-т культ. і мист. / А.Л. Блажкевич. – К., 2003. – 188 с.
18. Бібліографія української преси в Польщі (1918-1939) і Західньо-Українській народній Республіці (1918-1919) / Уклав Є.Місило. – Едмонтон: Вид-во Канадського ін-ту укр. студій, Альбертський ун-т, 1991. – 250 с.
19. Блажкевич А.Л. Краєзнавча бібліографія Галичини: становлення та розвиток (ХІХ ст. – 30-ті рр. ХХ ст.) Дис. ... канд. іст. наук. 07.00.08 / Київ. нац. ун-т культ. і мист. / А.Л. Блажкевич. – К., 2003. – С. 134.
20. Середяк А. Діяльність товариства “Просвіта” в 1929-1939 рр. // Нарис історії “Просвіти”. – Львів; Краків; Париж: Просвіта, 1993. – С. 53-63.
21. Там само. – С. 84.
22. Блажкевич А.Л. Краєзнавча бібліографія Галичини: становлення та розвиток (ХІХ ст. – 30-ті рр. ХХ ст.) Дис. ... канд. іст. наук. 07.00.08 / Київ. нац. ун-т культ. і мист. / А.Л. Блажкевич. – К., 2003. – С. 46.
23. Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. – 2-е випр. і доп. видання / Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України. – Л., 1995. – 271 с.
24. Масненко Віталій. Становлення української історичної науки в еміграції (міжвоєнний період) / В. Масненко // Наукові записки Національного університету “Острозька академія”: Історичні науки. – Вип. 5: Матеріали Першої міжнародної наукової конференції “Українська діаспора: проблеми дослідження” / Відп. редактори: І. Пасічник, Л. Винар, ред. А. Атаманенко. – Острог; Торонто; Нью-Йорк: Національний університет “Ост-

- розька академія”, Світова Наукова Рада Світового Конгресу Українців, Українське Історичне Товариство, 2005. – С. 40
25. Блажкевич А.Л. Цитована праця / А.Л. Блажкевич. – К., 2003. – С.75.
26. Там само.

In this article the author reveals the most important achievements of Ukrainian regional ethnography and historiography of Galicia in 20-30's, emphasis that they were part of the achievements of European history.

Key words: regional ethnography, bibliography, periodicals, publishing activity, scientific society, personality.

УДК 027.53(477.43):908

*Т. К. Прокопчук,
м. Дунаївці*

Краєзнавство – один з пріоритетних напрямів роботи бібліотек Дунаєвецького району

Стаття розкриває основні напрями краєзнавчої роботи Дунаєвецької районної бібліотеки Хмельницької області.

Ключові слова: краєзнавча робота, районна бібліотека, сільська бібліотека, краєзнавчі матеріали, краєзнавчі куточки.

Краєзнавство – це пріоритетний напрямок роботи Дунаєвецької централізованої бібліотечної системи. Досвід краєзнавчої роботи бібліотек району вивчався й узагальнювався Хмельницьким Обласним управлінням культури¹, державною обласною універсальною науковою бібліотекою імені Миколи Островського², обласною бібліотекою для юнацтва³, знайшов схвальну оцінку в монографіях П.Я. Слободянюка⁴, П.Т. Тронька⁵.

1997 року колектив централізованої бібліотечної системи за багаторічну організаційну і просвітницьку діяльність з поширення знань про рідний край серед широких верств населення, активно сприяння розвитку краєзнавства в регіоні відзначений Дипломом